

Wegwijzer in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

45. Het boek Deuteronomium (deel 2)

Bijbelgedeelte: Deuteronomium hoofdstuk 4-30

De verhouding tot andere mensen

De zorg voor dienaren van de HEER en de behoeftigen en vreemdelingen

Alle Israëlieten die niet tot de stam Levi behoorden, moesten elk jaar tien procent van wat hun land had opgebracht, en alle koeien, schapen en geiten die de moederdieren het eerst op de wereld brachten, apart houden voor de HEER, en brengen naar de plaats waar Hij vereerd werd. Daarmee moesten zij een grote feestmaaltijd houden ter ere van de HEER. Maar elk derde jaar moesten zij dit allemaal opslaan, en er de Levieten (omdat zij geen eigen land hadden), de armen en de vreemdelingen ruim van te eten geven. Wie deze gave bracht, moest plechtig verklaren dat hij niets achter had gehouden, en alles volgens de voorschriften had gebracht. De belofte van de HEER was, dat Hij hen dan zou zegenen bij alles wat zij zouden ondernemen.

De belofte van de HEER was dat de Israëlieten overvloed zouden hebben, zolang zij Hem gehoorzaamden. Deden ze dat niet, dan konden er misoogsten komen, ziekten ontstaan, oorlogen uitbreken. Ook kon het zo zijn dat de man die het geld verdiende stierf; dan waren de achterblijvers afhankelijk van anderen, en zouden die mensen verarmen. Zij moesten geld of goederen lenen, zelfs hun bezit helemaal of gedeeltelijk verpanden of verkopen. Niemand mocht echter iemands handmolen of maalsteen in pand nemen, omdat de arme die nodig had voor zijn voedsel, en dus voor zijn leven. Ook de mantel waarin iemand sliep moest je voor de nacht teruggeven aan de eigenaar, zodat hij niet door de kou zou sterven of ziek worden. Wie niets meer had, kon toen nog maar één ding doen: zichzelf 'verkopen' door zich aan te bieden als slaaf. Zo iemand kreeg de helft van het loon van een dagloner, waarschijnlijk in verband met kost en inwoning. Maar de Wet zei dat het land in bezit moest blijven van de familie; daarom gaf de HEER hier enkele goede regels voor.

Israëlieten mochten van elkaar geen rente vragen op iets dat zij uitleenden. Rente maakt de schuld, en daarmee het probleem groter. Het was

niet de bedoeling dat iemand winst zou maken uit de nood van anderen. Een regel die ook nu heel wat problemen zou oplossen! Verder moesten de mensen medeleven hebben met verarmde mensen, en hen vrijgevig helpen met wat zij nodig hadden. De eigenaars van akkers, boomgaarden en wijngaarden mochten niet alles volledig oogsten. Ze moesten ruim op het land laten staan voor de armen en behoeftigen. Elke zeven jaar zou er een jaar zijn dat alles en iedereen vrij had: het sabbatsjaar of jubeljaar. Mensen die zich hadden moeten aanbieden als slaaf, mochten niet langer dan tot het eerstvolgende jubeljaar slaaf zijn van een ander. Dan moesten zij vrijgelaten, het land met het huis waar zij leefden teruggegeven, en hen alles wat zij schuldig waren kwijtgescholden worden. Zulke mensen mochten niet met lege handen worden weggestuurd, maar zoveel als zij nodig hadden meekrijgen. Iedere Israëliet moest daarbij bedenken dat zijn voorouders ook slaven waren geweest in Egypte, en dat de HEER hen had bevrijd. De Egyptenaren hadden hun toen ook alles meegegeven wat zij nodig hadden voor de reis – en veel meer dan dat.

Een slaaf die voor zijn meester vluchtte, mochten zij niet uitleveren aan zijn meester. Ze moesten hem een woonplaats aanbieden en mochten hem niet uitbuiten.

Een dagloner is vaak een arme, die elke dag zijn loon krijgt. Dat moest de baas hem voor zonsongang betalen, want anders kon de dagloner zijn gezin niet te eten geven.

Eerlijkheid en betrouwbaarheid

Stelen was (en is) verboden. Als je onderweg honger kreeg. Mocht je wat eten van wat op het land stond: wat graan, of wat vruchten. Maar je mocht niet zoveel nemen dat je het in een zak moest doen, want dan was het diefstal.

Bij het wegen moesten de juiste gewichten en maatkannen gebruikt worden, anders bedroog je de koper. Een verkoper moest gul zijn, en meer geven in plaats van minder.

Een koning

Als de Israëlieten een koning wilden hebben, zoals andere volken, dan mocht dat. Het moest wel iemand zijn die de HEER zou uitkiezen; want uiteindelijk is Hij de ware Koning. Er waren enkele dingen die zo'n koning niet mocht. Hij mocht geen kostbaar leger met paarden gaan houden, want dan zou het land in schulden en het volk weer in slavernij raken. Ook mocht hij niet veel vrouwen hebben, om het risico van verleiding tot afgoderij te voorkomen. En hij mocht niet te veel rijkdom verzamelen. Juist dit alles deed later koning Salomo, met de gevolgen die de HEER had voorgezegt. En dat terwijl de HEER had gezegd dat een koning zich niet moest gaan inbeelden dat hij meer was dan anderen, en boven de Wet stond.

Recht en Rechtspraak

Dat de rechtspraak eerlijk en rechtvaardig moest zijn, lijkt heel normaal, maar helaas is dat tegenwoordig niet altijd en overal zo.

In elke stad moesten rechters en griffiers (schrijvers) worden aangesteld, die bekend stonden om hun eerlijkheid, dus dat ze niet om te kopen waren en onpartijdig rechtspraken. Voor heel moeilijke zaken moesten ze naar de plaats gaan waar de HEER werd vereerd, en de daar zittende rechter en de Levieten om een uitspraak vragen. Die stond dan vast, en iedereen moest zich daaraan houden. In zaken die te maken hadden met de verhouding tot God, moest de rechter zich strikt houden aan de Wet. Na de uitspraak mocht de veroordeelde niet proberen om, wat je noemt, te plooiën en te schikken. Op het niet nakomen van de uitspraak van deze hoogste rechtbank stond de doodstraf, want anders zou het van kwaad tot erger komen. Als zij een koning zouden hebben, zou hij de hoogste rechter van het land zijn, en daarom moest ook hij een kopie van de Wet hebben.

Op moord met voorbedachten rade en opzettelijke doodslag stond de doodstraf. Het doodvonnis werd voltrokken door de bloedwreker. Dit moest echter wel bewezen worden, en daarvoor waren minimaal twee onafhankelijke getuigen nodig. Als er iets gebeurde waardoor iemand zonder opzet stierf, dan kon de veroorzaker daarvan vluchten naar een vrijstad. Wie werd opgehangen mocht niet langer dan tot de avond aan de paal hangen "anders maakt u het land, dat de HEER, uw God, u als grondgebied geeft onrein. Want op een gehangene rust Gods vloek". Daarom wilden de Joodse leiders dat de Heer Jezus aan een paal werd gehangen – om te bewijzen dat Hij niet de Messias was, maar een door God vervloekte.

Valse getuigen werden zwaar gestraft. De straf die een vals getuige van de rechters vroeg voor een zogenaamde dader, kreeg hij zelf, ook al was het de doodstraf.

Wat je vond mocht je niet zomaar zelf houden, maar je moest het terugbrengen als je wist van wie het was, of iemand die te ver weg woonde een boodschap sturen dat hij het kon komen ophalen.

Als je iemand iets had geleend tegen een onderpand, dan mocht je dat niet zomaar uit zijn huis halen. Wie aan iemand leende moest buiten wachten tot de lener het onderpand kwam brengen.

Mensen mochten niet ter dood gebracht worden om wat hun kinderen deden, en andersom ook niet. "Alleen om wat iemand zelf gedaan heeft, mag hij ter dood gebracht worden".

Hygiëne en ziekte

De Israëlieten moesten zich aan bepaalde hygiëneregels houden, om elkaar niet ziek te maken. Bijvoorbeeld je ontlasting buiten netjes opruimen. Bij een huidziekte moesten de lijdens in quarantaine.

Oorlogen

De Israëlieten mochten niet zomaar een land of stad aanvallen. Ze moesten eerst een vredesregeling aanbieden. Pas als die werd afgewezen, dan mochten ze hun vijand aanvallen. Daarbij mochten ze geen onnodige wreedheden begaan. Wie gedood werd, moest snel en pijnloos worden gedood. Ze mochten bij een belegering geen boomgaarden kappen; want het fruit was eten en die boom had niets met de strijd te maken...

Ook hoefde niet zomaar iedereen dienst te doen in het leger. Wie net was getrouwd, of een nieuw huis had gebouwd, of net een wijngaard had geplant, mocht een jaar thuisblijven, zodat hij niet zou sterven en zijn vrouw, huis of wijngaard naar een ander zou gaan. Ook wie heel bang waren konden beter naar huis gaan, omdat de andere soldaten dan ook de moed zouden kunnen verliezen.

Wat is de betekenis van de Tabernakel en de eredienst daarin?

Waarom waren de Tabernakel, met priesters en offers eigenlijk nodig? Het Nieuwe Testament legt uit dat dit allemaal een afbeelding was van Gods verlossingswerk in de Heer Jezus. Wie niet in God gelooft, en Hem niet gehoorzaamt, zondigt en is daarom een vijand van God. De straf op zonde is de altijd durende dood. God, de HEER, is de Heiland, de Redder van mensen; want om niet altijd dood te blijven, moeten mensen daaruit gered worden. Maar om dat te kunnen moet eerst de vijandschap tussen God en de zondaar eindigen. Dat heet 'verzoening'. De hogepriester ging het heiligste deel van de Tabernakel in, om met bloed van een offerdier verzoening te doen voor zichzelf en de gelovigen in Israël. Daarna kwam hij naar de mensen buiten de Tabernakel met een zegen. De zonden waar mensen berouw over hadden, waren vergeven, en zij bleven leven.

Het heiligste deel van de Tabernakel stelt de hemel voor. Daar 'woont' God, de HEER. De Heer Jezus is de Hogepriester. Hij heeft zich als een lam laten 'slachten', en is als het ware met zijn eigen bloed naar de hemel gegaan, om gelovigen met God te verzoenen, zodat zij geen vijanden van God meer zijn. Straks komt Christus uit de hemel met de grootste zegen die de HEER mensen kan geven: altijd durend leven in Zijn Koninkrijk op aarde.

Veel mensen gruwen tegenwoordig van al die offers die de Israëlieten voor hun zonden moesten brengen. Maar dat deed God, de HEER, ook! Het hele punt is dat die offers niet nodig zouden zijn, als mensen niet zouden zondigen. Ze werden gebracht omdat mensen zondigden, maar dat wilde niet zeggen dat mensen dan maar aan konden zondigen en er dan later wel een offer voor konden brengen. In de Bijbel staat: "Schept de HEER meer behagen in offers dan in gehoorzaamheid? Nee! Gehoorzaamheid is beter dan offers". De Heer Jezus kon alleen verzoening doen voor de zonden van zijn volgelingen, als Hij zelf niet gezondigd had, anders zou God, de HEER, zijn Vader in de hemel, geen behagen in zijn offer hebben gehad.